COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 26.8.2022
COM(2022) 424 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU ȘI COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN

privind punerea în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 116/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind exportul bunurilor culturale

1 ianuarie 2018-31 decembrie 2020

Cuprins

1. Rezumat 2
2. Introducere 3
3. Contextul regulamentului 4
3.1 Contextul european 4
3.2 Contextul internațional 5
4. Punerea în aplicare a regulamentului 5
4.1 Obiective și performanțe 5
4.2 Definiția bunurilor culturale 7
4.3 Pragurile de vechime 8
4.4 Pragurile financiare 9
4.5 Cifre privind licențele normale de export 9
4.6 Licențe deschise specifice și generale 10
4.7 Scutirea de la cerința privind licența de export 12
4.8 Motive pentru respingerea unei cereri de licență 12
4.9 Probleme legate de licențe 13
4.10 Anularea sau revocarea licențelor 13
4.11 Utilizarea sistemelor/bazelor de date electronice 14
4.12 Resursele materiale și umane 15
5. Concluzii și aspecte nerezolvate 15
6. Anexe 17
Tabelul 1. Licențe normale eliberate de statele membre 17
Tabelul 2. Licențe deschise specifice aflate în circulație 19
Tabelul 3. Licențe deschise generale aflate în circulație 20
Tabelul 4. Cereri de licențe normale respinse 21
Tabelul 5. Cazuri de încălcare/neconformitate 22

1. REZUMAT

Prezentul raport analizează punerea în aplicare a sistemului de eliberare a licențelor de export pentru bunurile culturale, instituit prin Regulamentul (CE) nr. 116/2009 privind exportul bunurilor culturale și Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1081/2012 al Comisiei[1].

Raportul se bazează în principal pe datele furnizate de statele membre[2] ca răspuns la un chestionar referitor la toate aspectele punerii în aplicare a sistemului de eliberare a licențelor de export. El acoperă perioada cuprinsă între 2018 și 2020 inclusiv. Cifrele prezentate în anexă se referă la trei tipuri de licențe de export: licențe normale, licențe deschise specifice (exporturi temporare repetate efectuate de persoane private) și licențe deschise generale (exporturi temporare repetate efectuate de muzee și de instituții similare).

Raportul furnizează, de asemenea, informații despre inițiative actuale și provocările viitoare, cum ar fi îmbunătățirea cooperării dintre autoritățile statelor membre implicate în punerea în aplicare a regulamentului, promovarea unei înțelegeri comune a dispozițiilor regulamentului de către statele membre, identificarea de bune practici pentru autoritățile competente și cele vamale în ceea ce privește investigarea provenienței bunurilor culturale, precum și explorarea de posibilități tehnice, financiare și juridice de utilizare a mijloacelor electronice pentru eliberarea și verificarea licențelor de export, de exemplu dezvoltarea unui sistem electronic centralizat care ar constitui o interfață cu sistemele naționale de vămuire și conectarea la un astfel de sistem.

[1] Articolul 10 din Regulamentul (CE) nr. 116/2009 obligă Comisia să prezinte periodic un raport Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Economic și Social European în legătură cu punerea în aplicare a regulamentului.

[2] Întrucât acoperă o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2020, prezentul raport conține, printre statisticile statelor membre ale UE, și statistici din Regatul Unit. La 1 ianuarie 2021, dreptul UE a încetat să se aplice în Regatul Unit, cu excepția Irlandei de Nord. Din acest motiv, rapoartele pentru perioadele viitoare vor include numai statistici ale celor 27 de state membre ale UE și statistici ale Regatului Unit referitoare la Irlanda de Nord.

2. INTRODUCERE

Regulamentul (CE) nr. 116/2009 al Consiliului privind exportul bunurilor culturale[3] (denumit în continuare „regulamentul”) prevede obligația de a prezenta o licență de export în cazul exportului de anumite bunuri culturale în afara teritoriului vamal al Uniunii și asigură efectuarea unor controale uniforme la frontierele externe ale Uniunii în ceea ce privește exporturile de astfel de bunuri. În anexa I este definit domeniul de aplicare material al regulamentului prin enumerarea categoriilor de bunuri culturale cărora li se aplică, precum și prin stabilirea de praguri de vechime și/sau de valoare pentru majoritatea categoriilor enumerate.

Obiectivul regulamentului este de a reconcilia principiul fundamental al liberei circulații a mărfurilor cu cel al protecției bunurilor de patrimoniu național în cadrul istoric al creării, în 1993, a pieței interne, care a eliminat toate frontierele interne dintre statele membre.

Licențele de export sunt eliberate de autoritatea competentă a ultimului stat membru pe teritoriul căruia obiectul cultural „*se afla în mod legal și definitiv*”[4]. Licența de export se acordă sau se refuză în temeiul actelor cu putere de lege și al normelor administrative ale statului membru respectiv. Controalele vamale asigură apoi faptul că bunurile culturale pot părăsi teritoriul vamal al Uniunii numai dacă sunt însoțite de o licență de export valabilă.

Pentru a se asigura faptul că licențele de export sunt uniforme, a fost necesar să se stabilească norme de reglementare a întocmirii, eliberării și utilizării formularului de licență. Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1081/2012[5] prevede trei tipuri de licențe de export (licențe normale, licențe deschise specifice și licențe deschise generale) și stabilește normele de aplicare a acestora. În anumite state membre – dar nu în toate – solicitantul trebuie să plătească o taxă pentru a obține o licență de export. Legislația anumitor state membre impune restricții suplimentare, cum ar fi cerința de a obține o licență națională – precum și o licență de export la nivelul UE – pentru scoaterea legală a obiectelor desemnate drept „bunuri de patrimoniu național” de pe teritoriul național.

Listele actualizate ale autorităților competente ale statelor membre care sunt împuternicite să elibereze licențe de export, precum și lista birourilor vamale abilitate să efectueze formalitățile de export sunt publicate în *Jurnalul Oficial*[6].

În conformitate cu articolul 10 din regulament, Comisia este obligată să prezinte periodic Parlamentului European, Consiliului și Comitetului Economic și Social European un raport privind punerea în aplicare a regulamentului.

Prezentul raport se bazează pe informații, inclusiv pe date statistice privind utilizarea licențelor, furnizate de statele membre ca răspuns la un chestionar referitor la toate aspectele punerii în aplicare a sistemului de eliberare a licențelor de export, precum și pe discuțiile din cadrul Comitetului pentru bunuri culturale sau al Grupului de experți pe probleme vamale legate de bunurile culturale.

---

[3] Regulamentul (CE) nr. 116/2009 al Consiliului din 18 decembrie 2008 privind exportul bunurilor culturale (JO L 39, 10.2.2009, p. 1).

[4] Articolul 2 alineatul (2).

[5] Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1081/2012 al Comisiei din 9 noiembrie 2012 pentru Regulamentul (CE) nr. 116/2009 al Consiliului privind exportul bunurilor culturale (JO L 324, 22.11.2012, p. 1).

[6] Cea mai recentă publicare a acestor referințe poate fi găsită în JO C 71, 24.2.2018, p. 5 și JO C 184, 12.5.2021, p. 13.

Întrucât acoperă o perioadă care se încheie la 31 decembrie 2020, prezentul raport conține, printre statisticile statelor membre ale UE, și statistici din Regatul Unit. La 1 ianuarie 2021, dreptul UE a încetat să se aplice în Regatul Unit, cu excepția Irlandei de Nord. Din acest motiv, rapoartele pentru perioadele viitoare vor include numai statistici ale celor 27 de state membre ale UE și statistici ale Regatului Unit referitoare la Irlanda de Nord.

3. CONTEXTUL REGULAMENTULUI

3.1 Contextul european

Sistemul introdus de regulament la nivelul UE este complementar altor instrumente și inițiative care vizează protejarea bunurilor culturale. Cea mai relevantă dintre acestea este Directiva 2014/60/UE privind restituirea bunurilor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru[7]. Directiva permite restituirea oricărui bun cultural identificat de un stat membru drept bun de patrimoniu național cu valoare artistică, istorică sau arheologică. În acest scop, autoritățile centrale responsabile cu punerea în aplicare a directivei în statele membre sunt obligate să coopereze și să facă schimb de informații cu privire la bunurile culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru, prin utilizarea Sistemului de informare al pieței interne (IMI).

Un alt instrument important complementar regulamentului este Regulamentul (UE) 2019/880 al Parlamentului European și al Consiliului privind introducerea și importul bunurilor culturale[8]. Acest nou instrument stabilește regulile și condițiile pentru importul temporar sau permanent în Uniune al bunurilor culturale care au fost create sau descoperite în țări terțe. Ca urmare a dimensiunii sale de comerț exterior, tipologia Regulamentului (UE) 2019/880 s-a inspirat în principal din Convenția UNESCO din 1970 privind mijloacele de interzicere și prevenire a importului, exportului și transferului ilicit de proprietate culturală[9].

Regulamentul privind importurile a fost recent completat prin adoptarea unor norme de punere în aplicare[10] care conțin dispoziții detaliate privind licențele de import și declarațiile importatorilor și privind dezvoltarea, funcționarea, întreținerea și utilizarea unui sistem electronic centralizat („sistemul ICG”) pentru stocarea de informații, schimbul de informații între autoritățile statelor membre și îndeplinirea formalităților de către operatori într-un mediu informatizat. Sistemul ICG urmează să devină operațional în scopul importului cel târziu la 28 iunie 2025.

În fine, două măsuri conexe ad-hoc ale Uniunii, și anume Regulamentul (CE) nr. 1210/2003 al Consiliului[11] și Regulamentul (UE) nr. 36/2012 al Consiliului[12], interzic comerțul cu bunuri culturale cu Irak și Siria.

---

[7] Directiva 2014/60/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind restituirea bunurilor culturale care au părăsit ilegal teritoriul unui stat membru și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1024/2012 (reformare) (JO L 159, 28.5.2014, p. 1).

[8] Regulamentul (UE) 2019/880 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2019 privind introducerea și importul bunurilor culturale (JO L 151, 7.6.2019, p. 1).

[9] Paris, 14 noiembrie 1970.

[10] Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1079 al Comisiei din 24 iunie 2021 de stabilire a unor norme detaliate pentru punerea în aplicare a anumitor prevederi ale Regulamentului (UE) 2019/880 al Parlamentului European și al Consiliului privind introducerea și importul bunurilor culturale (JO L 234, 2.7.2021, p. 67).

[11] Regulamentul (CE) nr. 1210/2003 al Consiliului din 7 iulie 2003 privind anumite restricții specifice în relațiile economice și financiare cu Irak și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2465/96 (JO L 169, 8.7.2003, p. 6).

[12] Regulamentul (UE) nr. 36/2012 al Consiliului din 18 ianuarie 2012 privind măsuri restrictive având în vedere situația din Siria și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 442/2011 (JO L 16, 19.1.2012, p. 1).

3.2 Contextul internațional

La nivel internațional, cel mai relevant instrument în ceea ce privește exportul de bunuri culturale este Convenția UNESCO din 1970 privind mijloacele de interzicere și prevenire a importului, exportului și transferului ilicit de proprietate culturală. Până în prezent, convenția numără 141 de state părți și a fost ratificată de 26 de state membre ale UE.

4. PUNEREA ÎN APLICARE A REGULAMENTULUI

4.1 Obiective și performanțe

În general, statele membre consideră că regulamentul și-a îndeplinit obiectivele. Cu toate acestea, au fost identificate și domenii în care sunt necesare îmbunătățiri.

În special în ceea ce privește lupta împotriva comerțului ilicit cu bunuri culturale, regulamentul a avut rezultate destul de bune. După cum a raportat un stat membru, un efect important al regulamentului a fost sensibilizarea crescândă a instituțiilor de conservare a patrimoniului cultural, precum și a entităților care își desfășoară activitatea în domeniul comerțului legitim cu obiecte de artă și a colecționarilor cu privire la importanța deținerii unor informații suficiente despre proveniența unui bun cultural înainte de achiziționarea acestuia sau de introducerea sa pe piață. Obiectele care au fost exportate fără licență la nivelul UE – deși aceasta era necesară – înregistrează pierderi ale valorii de piață și sunt mai greu de comercializat în cadrul comerțului legitim cu obiecte de artă.

Potrivit aceluiași stat membru, actorii de pe piața legală a obiectelor de artă sunt încă reticenți să furnizeze autorităților competente informații complete despre proveniența bunurilor culturale pe care le-au vândut anterior unui solicitant de licență de export.

Câteva state membre subliniază că legislația lor națională privind patrimoniul cultural are un domeniu de aplicare mai larg decât regulamentul, ceea ce înseamnă că anumite tipuri de bunuri culturale rămân neprotejate. În privința acestui aspect trebuie remarcat faptul că, deși domeniul de aplicare material al regulamentului a fost conceput la momentul respectiv ca numitor comun al dispozițiilor de drept intern și ar putea fi mai restrâns decât gama de bunuri protejate în anumite state membre, regulamentul prevede o protecție suplimentară pentru bunurile culturale, pe care legislațiile naționale nu sunt în măsură să o ofere.

Mai precis, întrucât în Uniune nu există frontiere interne, bunurile pot să părăsească teritoriul unui stat membru, în ciuda interdicțiilor naționale, și să fie exportate legal din Uniune prin teritoriul altui stat membru, în care nu se aplică interdicțiile primului stat membru. Așadar, se poate ca domeniul de aplicare material al anumitor legi naționale privind patrimoniul cultural să fie mai cuprinzător, dar aceste legi nu pot proteja, la fel cum o face regulamentul, bunurile culturale ale unui stat membru care sunt transportate în afara teritoriului său.

Cu privire la un aspect conex, anumite state membre și-au exprimat opinia că regulamentul nu asigură în mod suficient uniformitatea normelor de protecție a patrimoniului cultural în Uniune. Legislația națională constituie baza pe care se acordă sau nu licențele de export. În acest sens, exportul bunurilor culturale care aparțin unei anumite categorii din anexa I poate fi permis în statul membru A – unde licența ar fi acordată –, dar nu și în statul membru B – unde licența ar fi refuzată. Acest lucru este normal și nu poate fi schimbat, deoarece afacerile culturale sunt de competența exclusivă a statelor membre. În consecință, ar fi imposibil ca Uniunea să armonizeze astfel de dispoziții și să dicteze ce bunuri culturale ar trebui

desemnate de statele membre drept „bunuri de patrimoniu național cu valoare artistică, istorică sau arheologică”[13].

Printre mijloacele potențiale de sporire a eficacității regulamentului s-a numărat și aspectul pragurilor de valoare, menționat de o serie de state membre (*a se vedea* secțiunea 4.4 de mai jos).

În această rundă de consultări, statele membre au reiterat că sunt necesare mai multe informații despre legislația fiecărui stat membru în parte privind patrimoniul național, astfel încât autoritățile competente responsabile cu eliberarea licențelor să fie în măsură să combată comerțul ilicit într-un mod mai eficace. Trebuie remarcat însă că legislația unui număr destul de mare de state membre nu este disponibilă online, ceea ce a împiedicat până în prezent serviciile Comisiei să creeze un compendiu online cu hyperlinkuri către legislația respectivă pentru uzul administrațiilor altor state membre și al exportatorilor.

În contextul viitoarei extinderi a sistemului ICG, în cadrul căreia se vor digitaliza și licențele de export acordate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 116/2009, ar putea fi adăugat un compendiu cu informații de bază despre dispozițiile de drept intern ale statelor membre, cum va fi cazul actelor cu putere de lege și al normelor administrative ale țărilor terțe. Între timp, serviciile Comisiei ar putea încerca să introducă pe pagina web dedicată bunurilor culturale de pe serverul Europa informații despre legislația statelor membre (un fișier PDF cu textul juridic, dacă legislația nu se publică online la nivel național).

Printre alte mijloace identificate de statele membre pentru îmbunătățirea performanței generale a regulamentului se numără redactarea de îndrumări pentru înțelegerea termenilor „se afla în mod legal și definitiv”, pe baza cărora se determină statul membru competent să elibereze licența de export[14]. Acest lucru ar împiedica operatorii fără scrupule să mute temporar un bun cultural într-un alt stat membru numai cu scopul de a solicita eliberarea unei licențe într-un alt stat membru decât cel care desemnează și protejează obiectul drept bun de patrimoniu național. Nu există deocamdată cauze[15] care să fi ajuns la Curtea de Justiție a Uniunii Europene, singura instanță competentă să ofere o interpretare autentică a acestor

[13] Articolul 36 din TFUE.

[14] Nicio cauză de acest tip nu a ajuns vreodată la Curtea de Justiție a Uniunii Europene și, prin urmare, nu există o definiție specifică a acestor doi termeni.

[15] Deși nu există o jurisprudență a Curții de Justiție a Uniunii Europene în această privință, o cauză a ajuns recent la Curtea Supremă a Regatului Unit. Instanța a fost solicitată să se pronunțe asupra expedierii unei picturi, și anume să stabilească dacă aceasta fusese expediată „în mod legal” în Regatul Unit din alt stat membru (Italia) și, prin urmare, dacă Arts Council England (ACE) avea competența să acorde reclamantului o licență de scoatere din Uniunea Europeană în înțelesul articolului 2 alineatul (2) litera (b) din regulament. ACE a refuzat, în 2015, să elibereze o licență de export pentru scoaterea picturii din UE.
În prima audiere a cauzei, care a avut loc în 2018, dna judecător Carr DBE a menținut refuzul ACE și a constatat după cum urmează:
(i) conceptul de „legal” trebuia să fie „apreciat prin trimitere la dreptul statului membru de expediție, în speță Italia” (punctul 64), prin prisma formulării, a structurii și a scopului normelor de coordonare ale UE (punctele 57-63);
(ii) această cerință din dreptul italian nu intra sub incidența dreptului UE privind libera circulație a mărfurilor, în care se recunoștea o putere de apreciere considerabilă a statelor membre în ceea ce privește protejarea patrimoniului lor național (punctele 87-94).
http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Admin/2018/1822.html.
S-a acordat posibilitatea de introducere a unei căi de atac, iar Curtea de Apel a respins acțiunea în 2020:
https://www.blackstonechambers.com/documents/883/R_Simonis_v_Arts_Council_England.docx.
S-a introdus ulterior o cerere la Curtea Supremă, dar și aceasta a fost respinsă:
http://www.supremecourt.uk/docs/permission-to-appeal-2021-01-2021-02.pdf (*a se vedea* pagina 3).

termeni, deci persistă diferențe în modul în care aceștia sunt înțeleși și aplicați de către administrații și părțile interesate.

Grupul de proiect, creat în 2017 cu scopul de a analiza metodele de lucru utilizate de statele membre pentru investigarea provenienței bunurilor culturale și cu scopul de a identifica bune practici și de a elabora recomandări practice privind eliberarea de licențe și controalele vamale, și-a finalizat cu succes lucrările și și-a prezentat raportul și documentele de orientare Grupului de experți pe probleme vamale legate de bunurile culturale în 2020.

Printre aspectele analizate, grupul a încercat să definească conceptul de „proveniență”, și anume elementele de informații pe care o autoritate competentă ar trebui să le ceară de la un solicitant cu privire la obiectul care urmează să fie exportat, pentru a lua o decizie cu privire la acordarea licenței. În acest context, grupul a concluzionat că provenienta unui bun cultural poate fi definită drept „istoria unui bun și proprietatea asupra acestuia din momentul descoperirii sau creării sale până în prezent, prin care se determină autenticitatea și proprietatea”.

4.2 Definiția bunurilor culturale

Regulamentul nu oferă o definiție a bunurilor culturale. În schimb, în anexa I sunt enumerate 15 categorii de obiecte care intră în domeniul său de aplicare. Majoritatea categoriilor enumerate sunt însoțite de praguri de vechime și de valoare. Se consideră, în general, că anexa I oferă un cadru adecvat.

În ceea ce privește înțelegerea sferei precise de aplicare a categoriilor enumerate în anexa I, în această rundă de consultări s-au identificat – la fel ca în rapoartele precedente – dificultăți deosebite în interpretarea uniformă de către statele membre a anumitor tipuri de bunuri culturale:

- monede vechi;
- măsura în care anumite articolele din categoria 13 litera (b) aparțin unor colecții sau reprezintă specimene individuale;
- clasificarea icoanelor liturgice drept picturi sau părți de monumente[16];
- caracterul exhaustiv sau orientativ al enumerării anumitor tipuri de bunuri din categoria 15 litera (a);
- corelarea unei categorii specifice cu clasificarea tarifară corespunzătoare (codul NC).

Serviciile Comisiei au promovat în mod constant dialogul și schimbul de opinii între statele membre în aceste aspecte, inclusiv în cadrul grupului de proiect „Interpretarea categoriilor”, alcătuit din reprezentanți ai statelor membre (între 2013 și 2017), care a primit sarcina de a compila opiniile predominante cu privire la modul de interpretare a diferitelor categorii de bunuri culturale și a identificat principalele diferențe dintre statele membre cu privire la aspectele de mai sus.

De asemenea, ar trebui menționat faptul că, în special în ceea ce privește clasificarea icoanelor liturgice, se așteaptă ca problema să fie soluționată prin clarificările aduse de noul

[16] Principala diferență practică este că picturile (categoria 3) au un prag de valoare de 150 000 EUR, în timp ce părțile de monumente (categoria 2) ar necesita o licență de export indiferent de valoarea de piață. Ar trebui menționat însă că, în special în ceea ce privește clasificarea icoanelor liturgice, se așteaptă ca problema să fie soluționată prin clarificările aduse de noul Regulament (UE) 2019/880 privind importul de bunuri culturale (icoanele și statuile liturgice sunt părți ale monumentelor religioase).

Regulament (UE) 2019/880 privind importul de bunuri culturale (icoanele și statuile liturgice sunt părți ale monumentelor religioase).

În ceea ce privește corelarea unei categorii specifice de bunuri culturale cu clasificarea tarifară corespunzătoare, par să existe două tipuri de probleme.

Prima se referă la bunurile culturale care sunt încadrate în capitolul 97 din Nomenclatura combinată a UE. În respectivul capitol există foarte puține subdiviziuni și sunt grupate la aceeași poziție tarifară mai multe categorii distincte de bunuri culturale. Este dificil astfel să se determine codul tarifar aplicabil în fiecare caz și, prin urmare, categoria în care ar trebui încadrat un bun cultural în sensul regulamentului și/sau clasificarea tarifară care ar trebui să declarată la vamă. Organizația Mondială a Vămilor (OMV), responsabilă cu nomenclatura tarifară la nivel internațional, a anunțat recent că intenționează să creeze mai multe subdiviziuni pentru capitolul 97, existând astfel speranța că problema va fi rezolvată.

O altă problemă rezultă din modificările periodice ale Sistemului armonizat de denumire și codificare a mărfurilor („SA") – pe care se bazează Nomenclatura combinată a UE – la nivel internațional. De la intrarea în vigoare a regulamentului, în 1993, au avut loc numeroase modificări succesive ale SA și, ca urmare, anumite coduri tarifare enumerate în anexa I la regulament au fost modificate între timp, fiind uneori dificil să se identifice, doar pe baza descrierii categoriei din anexa respectivă, care este cel mai adecvat cod tarifar pentru o anumită categorie de bunuri culturale.

În ceea ce privește elaborarea de orientări pentru interpretarea categoriilor, chiar dacă astfel de orientări ar fi convenite de statele membre – ceea ce nu a fost întotdeauna cazul –, ele tot nu ar fi obligatorii din punct de vedere juridic și, prin urmare, nu ar putea să ofere securitate juridică părților interesate. Numai Curtea de Justiție a Uniunii Europene poate interpreta dreptul Uniunii și, astfel cum s-a menționat anterior, Curtea nu a avut până în prezent ocazia de a se pronunța asupra vreuneia dintre respectivele chestiuni. Acestea fiind spuse, volumul considerabil de activități desfășurate de grupul „Interpretarea categoriilor" ar putea fi încă util, potrivit statelor membre; de exemplu, analiza și concluziile grupului ar putea fi luate în considerare în cadrul unei viitoare revizuiri a regulamentului și a anexei I la acesta.

4.3 Pragurile de vechime

Pragurile de vechime stabilite prin regulament pentru anumite categorii de bunuri culturale sunt considerate adecvate de către majoritatea statelor membre.

Câteva state membre consideră că pragurile de vechime sunt prea înalte pentru a acoperi și a proteja toate obiectele desemnate drept „bunuri de patrimoniu național" pe teritoriul lor. Pe de altă parte, anumite state membre consideră că pragurile de vechime sunt prea joase, în special pentru categoriile care nu au un prag de valoare (de exemplu, arhivele sau manuscrisele), în cazul cărora este posibil ca autoritățile vamale și autoritățile competente să fie solicitate să gestioneze un număr masiv de obiecte contemporane produse în serie care, deși intră teoretic în domeniul de aplicare al regulamentului și trebuie, prin urmare, să facă obiectul unei licențe, nu ar fi percepute, în general, drept „importante pentru arheologie, preistorie, istorie, literatură, artă sau știință"[17].

Întrucât regulamentul nu conține o definiție a bunurilor culturale – cum este cea prevăzută la articolul 1 din Convenția UNESCO din 1970 –, orice obiect care îndeplinește criteriile tehnice de vechime și/sau valoare, indiferent dacă are sau nu o însemnătate culturală reală,

[17] Definiția proprietății culturale de la articolul 1 din Convenția UNESCO din 1970.

poate intra în domeniul de aplicare al regulamentului și trebuie să facă obiectul unei licențe de export pentru a ieși în mod legal de pe teritoriul Uniunii.

4.4 Pragurile financiare

În ceea ce privește **pragurile de valoare** pentru bunuri culturale, astfel cum sunt prevăzute în secțiunea B din anexa I la regulament, acestea sunt considerate destul de înalte de către un număr semnificativ de state membre, în timp ce o mică minoritate de state membre consideră că ele ar trebui ridicate și mai mult.

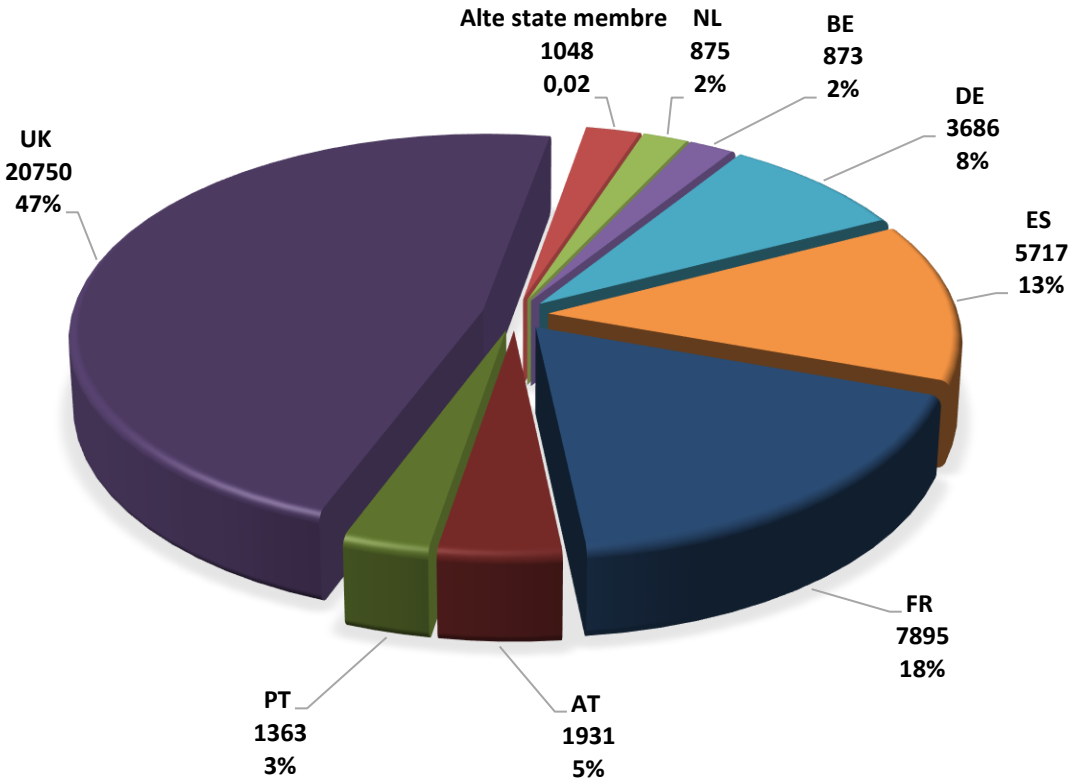
Un stat membru – care s-a exprimat în favoarea ridicării pragurilor de valoare prevăzute în secțiunea B din anexa I – a subliniat că, de la adoptarea regulamentului inițial, valorile minime nu au fost revizuite (în afară de adăugarea unui prag monetar separat pentru acuarele, guașe și pasteluri în 1996) și a sugerat că ele ar trebui revizuite în temeiul articolului 10 alineatul (2) al doilea paragraf, pentru a se ține seama de inflație.

Alte state membre – care s-au exprimat în favoarea coborârii pragurilor – recomandă recurgerea la un mecanism de ajustare, pentru a se ține seama de fluctuațiile monetare, și a unui „coeficient de țară”, pentru a se lua în considerare diferențele dintre prețurile de vânzare de pe piețele obiectelor de artă din statele membre. După cum subliniază unul dintre aceste state membre, singura cauză pentru care numeroase obiecte care sunt expuse în muzeele lor și care fac parte din colecții permanente ale acestora nu intră în domeniul de aplicare al regulamentului ar fi pragurile înalte de valoare prevăzute în regulament – în ciuda faptului că obiectele în cauză sunt clar desemnate drept bunuri de patrimoniu național cu însemnătate istorică și culturală.

4.5 Cifre privind licențele normale de export

Numărul de licențe normale eliberate de statele membre în perioada 2018-2020 a fost de 44 138 (a se vedea, de asemenea, tabelul 1 din anexă pentru datele anuale).

Licențe normale pe state membre în perioada 2018-2020

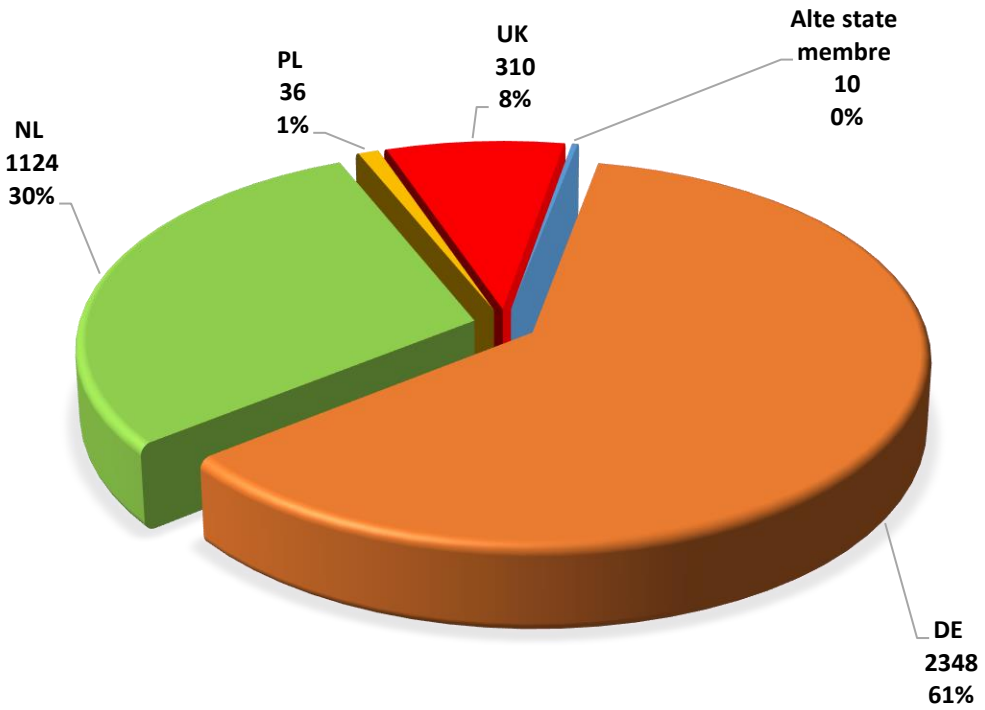
În ordine descrescătoare, principalele categorii pentru care au fost primite cereri de licență în perioada de raportare au fost: opere de artă (picturi, mozaicuri, acuarele și guașe, gravuri, sculpturi), bunuri arheologice (în principal export temporar pentru expoziții); incunabule, manuscrise și hărți; obiecte de interes numismatic (monede), urmate de diverse tipuri de antichități din categoria 15, cum ar fi bijuterii, instrumente muzicale, mobilier, ceasuri, arme, jucării, covoare etc. (majoritatea pentru export definitiv). Mai multe state membre au raportat o scădere semnificativă a numărului de exporturi pentru anumite categorii (de exemplu, picturi) în cursul anului 2020, scădere pe care o pun pe seama pandemiei de COVID-19. Totuși, potrivit statelor membre, s-a observat o creștere semnificativă a numărului de licențe naționale (de „liberă circulație") în cursul aceleiași perioade, ceea ce indică o creștere a cererii pe piața Uniunii.

4.6 Licențe deschise specifice și generale

Licențele deschise specifice pot fi eliberate pentru un bun cultural specific **exportat temporar în mod regulat de o persoană privată** (articolul 10 din regulamentul de punere în aplicare). În perioada 2018-2020, numărul de licențe deschise specifice eliberate a fost de 3 828 (a se vedea, de asemenea, tabelul 2 din anexă pentru datele anuale). Aproape jumătate din statele membre raportează că nu prevăd eliberarea de astfel de licențe. Statele membre care eliberează licențe deschise specifice fac acest lucru mai ales în cazul instrumentelor muzicale exportate pentru spectacole artistice sau al mijloacelor de transport foarte vechi exportate pentru expoziții.

Cu excepția a două state membre, toate celelalte au eliberat un număr relativ mic de astfel de licențe în perioada de raportare.

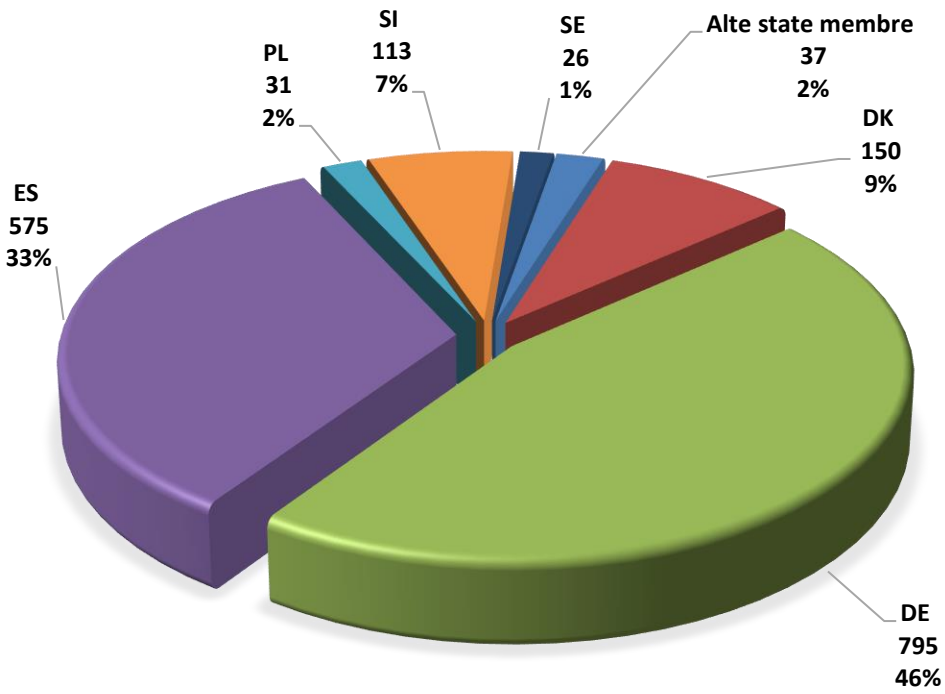
Licențe deschise specifice aflate în circulație per stat membru în perioada 2018-2020

Perioada maximă de valabilitate a licențelor deschise specifice este stabilită prin regulamentul de punere în aplicare la cinci ani. Majoritatea statelor membre care eliberează astfel de licențe aplică această limită, însă există unele excepții în care durata maximă de valabilitate este fie nespecificată, fie mai scurtă (1-3 ani). În cursul perioadei de valabilitate, este permis exportul repetat al obiectelor în cauză.

Licențele deschise generale (articolul 13 din regulamentul de punere în aplicare) permit exportul temporar, în mod regulat, al bunurilor culturale de către **muzee și instituții similare**. În perioada 2018-2020, numărul licențelor deschise generale eliberate a fost de 1 727 (a se vedea, de asemenea, tabelul 3 din anexă pentru datele anuale). Perioada maximă de valabilitate a acestor licențe este, de asemenea, stabilită la cinci ani. Majoritatea statelor membre care eliberează astfel de licențe aplică o limită mai scurtă. Durata depinde în general de acoperirea asigurării sau de ceea ce este necesar în vederea împrumutului sau a expoziției.

Licențe deschise generale aflate în circulație pe stat membru în perioada 2018-2020

4.7 Scutirea de la cerința privind licența de export

Această scutire, întemeiată pe articolul 2 alineatul (2) din regulament, permite statelor membre să nu solicite o licență de export pentru articolele menționate la prima și a doua liniuță din categoria 1, atunci când astfel de articole sunt considerate de interes arheologic sau științific limitat.

În perioadele de raportare anterioare, un singur stat membru a raportat că a recurs la această dispoziție. În cursul perioadei de raportare actuale, alte două state membre au raportat însă că au scutit de cerința de a face obiectul unei licențe obiectele arheologice de interes limitat. Se pare că criteriul utilizat pentru stabilirea situațiilor de „interes limitat” se bazează pe tipul de articole, în special obiecte care au fost produse în număr mare în trecut și sunt *cvasi*identice (de exemplu, monede vechi) sau articole care au fost „expuse” timp de mulți ani și, prin urmare, nu mai pot fi considerate ca „[provenind] **direct** din săpături”.

4.8 Motive pentru respingerea unei cereri de licență

La fel ca în perioadele de raportare anterioare, cazurile de respingere a unei cereri de licență de export sunt destul de rare. Cu excepția Regatului Unit, care reprezintă două treimi din piața obiectelor de artă din UE și care a raportat 14 respingeri, majoritatea celorlalte state membre au respins, în medie, mai puțin de o cerere pe an în perioada de raportare. Mai multe state membre raportează că nu au respins nicio cerere în cursul perioadei de raportare, iar două state membre raportează chiar că nu au respins niciodată o cerere de licență.

În ceea ce privește motivele pentru care cererile au fost respinse, pe lângă desemnarea obiectului drept bun de patrimoniu național al cărui export este interzis, motivele invocate mai des sunt că operatorul nu a depus cererea la autoritatea competentă din statul membru în cauză; că solicitantul a refuzat să furnizeze sau, dintr-un motiv oarecare, nu a furnizat

informațiile solicitate privind proveniența legală; că obiectul este un fals; că obiectul nu intră în domeniul de aplicare al regulamentului; și că solicitantul nu a obținut licența națională necesară de liberă circulație.

În ceea ce privește ultimul motiv de respingere, legislația anumitor state membre prevede că, pe lângă licența de export la nivelul UE, un exportator trebuie să obțină și o licență națională de „liberă circulație", prin care se autorizează ieșirea bunului cultural de pe teritoriul național. În cazul anumitor legi ale statelor membre care prevăd obținerea unei licențe naționale de „liberă circulație", licența de export la nivelul UE trebuie solicitată fie simultan, fie într-un termen stabilit de la eliberarea licenței naționale de „liberă circulație", ceea ce înseamnă că obținerea unei licențe naționale este o condiție prealabilă și baza pentru acordarea licenței de export la nivelul UE.

4.9 Probleme legate de licențe

Fotografii. Includerea fotografiilor în cererea de licență este un element foarte important, deoarece permite identificarea obiectului de către agentul vamal la verificarea licenței de export. Toate statele membre solicită fotografii în cazul exporturilor definitive, cu un accent deosebit pe exportul de colecții care fac obiectul unei singure licențe. Anumite state membre fac unele excepții în cazul exportului temporar sau al obiectelor de valoare/interes scăzut (de exemplu, colecții de cărți sau obiecte care nu au marcaje identificabile).

Înapoierea exemplarului numărul 3. La articolul 5 din regulamentul de punere în aplicare se prevede că biroul vamal de ieșire trebuie să înapoieze autorității competente emitente exemplarul numărul 3[18] al formularului de licență de export pentru a confirma că exportul a avut loc într-adevăr și că licența a fost utilizată. Statele membre raportează însă că acest lucru nu se întâmplă în toate cazurile.

Numai două state membre care au dezvoltat și utilizează un sistem electronic de eliberare a licențelor de export pot verifica dacă au fost utilizate toate licențele, întrucât sistemul lor este conectat la autoritățile vamale. Chiar și în aceste cazuri, verificarea este dificilă atunci când bunurile culturale părăsesc Uniunea prin teritoriul unui stat membru diferit. Utilizarea unui sistem centralizat de acordare electronică de licențe cu interfață la sistemele informatice ale autorităților vamale – cum ar fi cel în curs de dezvoltare în sensul Regulamentului privind importurile – este considerată, în general, de către statele membre drept soluția ideală la această problemă.

4.10 Anularea sau revocarea licențelor

Aproximativ jumătate dintre statele membre dispun de legi care prevăd revocarea sau anularea licențelor după eliberarea acestora, fie prin dispoziții specifice referitoare la bunurile culturale, fie în baza dreptului administrativ general care prevede revocarea unui act administrativ atunci când acesta se întemeiază pe informații care induc în eroare sau pe informații false. În cursul perioadei de raportare, un singur stat membru a revocat licențe de export (una singură). Un alt stat membru a raportat că a revocat 13 licențe naționale de „liberă circulație", care reprezintă o condiție prealabilă în statul membru respectiv pentru acordarea unei licențe de export la nivelul UE.

[18] Formularul cuprinde trei exemplare: exemplarul numărul 1 constituie cererea, exemplarul numărul 2 este destinat titularului licenței, iar exemplarul numărul 3 trebuie înapoiat autorității emitente, odată ce bunul cultural a ieșit din Uniune.

4.11 Utilizarea sistemelor/bazelor de date electronice

După cum s-a menționat mai sus (*a se vedea* secțiunea 3.1), serviciile Comisiei dezvoltă în prezent un sistem electronic centralizat pentru îndeplinirea formalităților și pentru cooperarea administrativă în contextul Regulamentului (UE) 2019/880, așa-numitul „sistem ICG” pentru importul bunurilor culturale. Întrucât se preconizează că acest sistem va facilita controalele și va contribui la combaterea comerțului ilicit cu bunuri culturale originare din țări terțe, s-a considerat oportun să se depună aceleași eforturi și să se asigure o protecție egală în ceea ce privește bunurile culturale de origine europeană. Prin urmare, serviciile Comisiei au avut grijă să conceapă sistemul ICG astfel încât acesta să poată fi utilizat și în viitor – cu adaptările necesare – în scopul sistemului de acordare a licențelor de export la nivelul Uniunii.

Un număr tot mai mare de state membre își digitalizează sau sunt pe cale să își digitalizeze sistemul de acordare a licențelor de export. În anumite state membre, cererea poate fi completată și depusă electronic (de exemplu, prin completarea online a unui fișier .pdf activ), dar licența de export este ulterior semnată și eliberată pe suport de hârtie, deoarece în actul de punere în aplicare se prevede obligația de utilizare a unei licențe pe suport de hârtie.

În acest context, trebuie remarcat, de asemenea, că legislația națională din mai multe state membre prevede în prezent dreptul cetățenilor de a putea depune online cereri la autoritățile publice, în format digital. Această posibilitate se referă la toate tipurile de cereri – nu doar la cele care au legătură cu exportul de bunuri culturale – și creează pentru administrație obligația corespunzătoare de a dezvolta platforme și sisteme informatice adecvate pentru a-și digitaliza procedurile și pentru a putea primi cereri electronice din partea cetățenilor solicitanți. În consecință, mai multe state membre au dezvoltat astfel de sisteme electronice naționale, pentru a gestiona atât licențele de export la nivelul Uniunii, cât și licențele naționale de liberă circulație, și anume licențele pentru circulația bunurilor culturale în interiorul Uniunii.

Avantajele unui sistem digital al UE pentru licențele de export sunt numeroase și evidente: o mai bună cooperare și comunicare între autoritățile vamale și autoritățile competente din domeniul cultural la nivel național și, de asemenea, la nivelul Uniunii; o mai bună monitorizare a utilizării licențelor, în special în cazurile în care biroul vamal de ieșire se află într-un stat membru diferit de cel care a eliberat licența; interfața cu sistemele informatice vamale prin Mediul aferent ghișeului unic al UE pentru vămi; facilitarea comerțului pentru exportatori; o mai mare uniformitate în punerea în aplicare a regulamentului; îndeplinirea mai rapidă a formalităților într-un mediu informatizat și prevenirea eficace a falsificărilor – pentru a menționa doar câteva, astfel încât marea majoritate a statelor membre se declară ferm în favoarea digitalizării. Cu toate acestea, două state membre și-au exprimat anumite preocupări cu privire la utilizarea unui sistem electronic centralizat de același tip ca cel care este în curs de dezvoltare în scopul importului.

Mai precis, statele membre în cauză au subliniat că sistemele sau bazele de date naționale pe care le utilizează în prezent sunt adaptate la particularitățile lor, în special pentru cazurile în care legislația lor prevede și obținerea unei licențe naționale pe lângă licența de export la nivelul Uniunii sau în care licența națională este o condiție prealabilă pentru eliberarea licenței de export la nivelul Uniunii. În plus, având în vedere investițiile pe care le-au făcut, ar putea părea contraproductiv să își abandoneze complet sistemele naționale pentru a le înlocui cu un sistem centralizat la nivelul UE.

Din acest motiv, serviciile Comisiei au lansat un studiu de fezabilitate în cadrul căruia se va analiza și examina – printre alte aspecte ale digitalizării – justificarea economică a dezvoltării

unei extinderi „hibride” a sistemului ICG în scopuri de export, ceea ce ar însemna să se centralizeze funcționalitățile care oferă avantajele digitalizării, în vreme ce alte elemente care sunt mai bine abordate la nivelul statelor membre ar rămâne în sistemele naționale (cu posibilitatea de interfață).

Digitalizarea sistemului de licențe de export va necesita o modificare a dispozițiilor de punere în aplicare a regulamentului [Regulamentul (UE) nr. 1081/2012]. Prin același instrument ar trebui, de asemenea, să se determine relația dintre licențele de export și cele de import, pentru a se asigura securitatea juridică și a se evita duplicarea cerințelor referitoare la documente[19].

4.12 Resursele materiale și umane

Nevoile de personal și de resurse pentru punerea în aplicare a regulamentului au rămas stabile în majoritatea statelor membre în perioada de raportare. În trei state membre, resursele umane au fost suplimentate ca răspuns la nevoile politice și administrative mai mari, iar în alte două state membre nevoile au crescut, dar nu sunt încă însoțite de angajarea resurselor necesare (unul dintre aceste state membre a menționat pandemia de COVID-19 ca motiv pentru întârzierile înregistrate în ceea ce privește angajarea de personal suplimentar). Trei state membre au raportat că nevoile lor au scăzut din cauza numărului mai mic de licențe de export (pandemia de COVID-19 a fost din nou declarată drept cauză a scăderii).

5. CONCLUZII ȘI ASPECTE NEREZOLVATE

Pe baza feedbackului primit din partea statelor membre pentru perioada de raportare 2018-2020, regulamentul pare să aibă rezultate bune în ceea ce privește atingerea obiectivelor sale și este perceput de statele membre drept un instrument juridic foarte important pentru combaterea comerțului ilicit cu bunuri culturale.

Ca și în cazul rapoartelor precedente, cooperarea administrativă și comunicarea dintre autoritățile responsabile cu aplicarea regulamentului în Uniune este identificată drept unul dintre principalele aspecte în care punerea în aplicare poate fi îmbunătățită.

Diferențele de înțelegere a anumitor dispoziții ale regulamentului și, în special, a domeniului de aplicare al categoriilor de bunuri culturale și a termenului-cheie de [loc în care bunurile] „*se afl[ă] în mod [...] definitiv*” – care determină statul membru competent să elibereze licența de export – sunt, de asemenea, identificate ca posibile obstacole în calea punerii în aplicare uniforme a regulamentului.

Mai multe state membre subliniază, de asemenea, că pragurile de valoare nu sunt bine adaptate la prețurile și piețele locale și că, întrucât aceste praguri sunt prea înalte, multe bunuri culturale desemnate în legile lor drept bunuri de patrimoniu național nu intră în domeniul de aplicare al regulamentului și nu beneficiază de protecția oferită de acesta.

În sfârșit, statele membre și-au reafirmat voința de a trece de la un sistem de licențe de export pe suport de hârtie la un sistem electronic (informatizat). Ele consideră că prin digitalizarea licențelor de export operatorii vor îndeplini mai ușor formalitățile; cererile vor fi tratate mai rapid; autoritățile competente vor putea verifica mai bine proveniența; și controalele vamale vor fi mai eficace și mai eficiente.

[19] De fapt, în două state membre există posibilitatea de acordare la cerere a unor licențe sau certificate naționale de import (pentru importurile temporare), ceea ce ar scuti importatorii de bunuri culturale de obligația de a obține și de a prezenta în vamă o licență de export la nivelul UE când bunurile în cauză se întorc în țara terță de origine.

6. ANEXE

Tabelul 1. Licențe normale eliberate de statele membre

Stat membru	Anul			2018-2020	Pondere din total în %
	2018	2019	2020		
BE	340	352	181	873	1,98 %
BG	0	1	0	1	0,00 %
CZ	12	96	2	110	0,25 %
DK	59	61	24	144	0,33 %
DE	1 368	1 387	931	3 686	8,35 %
EE	0	0	0	0	0,00 %
IE	16	17	11	44	0,10 %
EL	0	0	0	0	0,00 %
ES	1 694	1 838	2 185	5 717	12,95 %
FR	3 064	2 990	1 841	7 895	17,89 %
HR	19	9	14	42	0,10 %
IT (1)	67	99	87	253	0,57 %
CY	2	5	2	9	0,02 %
LV	0	1	0	1	0,00 %
LT (2)					0,00 %
LU	6	3	1	10	0,02 %
HU	4	9	1	14	0,03 %
MT	0	19	7	26	0,06 %
NL	368	289	218	875	1,98 %
AT	858	702	371	1 931	4,37 %
PL	58	9	2	69	0,16 %
PT	385	396	582	1 363	3,09 %
RO	0	0	0	0	0,00 %
SI	16	16	20	52	0,12 %
SK	11	12	5	28	0,06 %
FI	7	1	0	8	0,02 %
SE	134	70	33	237	0,54 %
UK	8 351	8 177	4 222	20 750	47,01 %
Total	**16 839**	**16 559**	**10 740**	44 138	100,00 %

(1)

2018	2019	2020
Licențe de export permanente 64 Licențe de export temporare 3	Licențe de export permanente 94 Licențe de export temporare 5	Licențe de export permanente 85 Licențe de export temporare 2

(2) Nu s-au furnizat date statistice.

Tabelul 2. Licențe deschise specifice aflate în circulație

Stat membru	Anul			2018-2020	Pondere din total în %
	2018	2019	2020		
BE	0	0	0	0	0,00 %
BG	0	0	0	0	0,00 %
CZ	0	0	0	0	0,00 %
DK	0	0	0	0	0,00 %
DE	555	965	828	2 348	61,34 %
EE	0	0	0	0	0,00 %
IE	0	0	0	0	0,00 %
EL	0	0	0	0	0,00 %
ES	0	0	0	0	0,00 %
FR	4	1	2	7	0,18 %
HR	0	0	1	1	0,03 %
IT	0	0	0	0	0,00 %
CY	0	0	0	0	0,00 %
LV	0	0	0	0	0,00 %
LT (1)				0	0,00 %
LU	0	0	0	0	0,00 %
HU	0	0	0	0	0,00 %
MT	0	0	0	0	0,00 %
NL	336	394	394	1 124	29,36 %
AT	0	0	1	1	0,03 %
PL	6	15	15	36	0,94 %
PT	0	0	0	0	0,00 %
RO	0	0	0	0	0,00 %
SI	0	0	1	1	0,03 %
SK	0	0	0	0	0,00 %
FI	-	-	-	0	0,00 %
SE	0	0	0	0	0,00 %
UK	146	142	22	310	8,10 %
Total	1 047	1 517	1 264	3 828	100,00 %

(1) Nu s-au furnizat date statistice.

Tabelul 3. Licențe deschise generale aflate în circulație

Stat membru	Anul			2018-2020	Pondere din total în %
	2018	2019	2020		
BE	0	0	0	0	0,00 %
BG	4	1	0	5	0,29 %
CZ	0	0	0	0	0,00 %
DK	50	50	50	150	8,69 %
DE	228	286	281	795	46,03 %
EE	0	0	0	0	0,00 %
IE	0	0	0	0	0,00 %
EL	2	10	2	14	0,81 %
ES	233	252	90	575	33,29 %
FR	**0**	0	0	0	0,00 %
HR	3	0	0	3	0,17 %
IT	0	0	0	0	0,00 %
CY	0	0	0	0	0,00 %
LV	0	0	0	0	0,00 %
LT (1)	0	0	0	0	0,00 %
LU	0	0	0	0	0,00 %
HU	14	1	0	15	0,87 %
MT	0	0	0	0	0,00 %
NL	0	0	0	0	0,00 %
AT	0	0	0	0	0,00 %
PL	12	11	8	31	1,80 %
PT	0	0	0	0	0,00 %
RO	0	0	0	0	0,00 %
SI	38	38	37	113	6,54 %
SK	0	0	0	0	0,00 %
FI	0	0	0	0	0,00 %
SE	9	9	8	26	1,51 %
UK	0	0	0	0	0,00 %
Total	**593**	**658**	**476**	**1 727**	**100,00 %**

(1) Nu s-au furnizat date statistice.

Tabelul 4. Cereri de licențe normale respinse

Stat membru	Anul			2018-2020	Pondere din total în %
	2018	2019	2020		
BE	0	2	0	2	0,46 %
BG	0	0	0	0	0,00 %
CZ	2	1	0	3	0,69 %
DK	0	0	0	0	0,00 %
DE	0	0	0	0	0,00 %
EE	0	0	0	0	0,00 %
IE	0	0	0	0	0,00 %
EL	0	0	0	0	0,00 %
ES	82	72	116	270	61,93 %
FR	**0**	0	0	0	0,00 %
HR	0	0	0	0	0,00 %
IT	0	0	0	0	0,00 %
CY	0	0	0	0	0,00 %
LV	0	0	0	0	0,00 %
LT (1)				0	0,00 %
LU	0	0	0	0	0,00 %
HU	50	41	42	133	30,50 %
MT	2	0	2	4	0,92 %
NL	0	0	1	1	0,23 %
AT	1	1	3	5	1,15 %
PL	**0**	**0**	**0**	0	0,00 %
PT	0	0	0	0	0,00 %
RO	0	0	0	0	0,00 %
SI	0	1	1	2	0,46 %
SK	0	0	0	0	0,00 %
FI	0	0	0	0	0,00 %
SE	0	0	0	0	0,00 %
UK	7	7	2	16	3,67 %
Total	**144**	**125**	**167**	436	100,00 %

(1) Nu s-au furnizat date statistice.

Tabelul 5. Cazuri de încălcare/neconformitate

Anul	Numărul de state membre în care au avut loc puneri sub sechestru	Totalul cazurilor de încălcare
2018 (1)	12	117
2019 (2)	12	84
2020 (2)	8	52
Total		**253**

(1) Un stat membru nu a furnizat date.
(2) Două state membre nu au furnizat date.